

60 lat
Akademii Muzycznej
im. Stanisława Moniuszki
w Gdańsku

Krzysztof Penderecki

w 75-lecie urodzin

Sala Koncertowa Akademii
Muzycznej im. S. Moniuszki
Gdańsk, ul. Łąkowa 1/2

6 listopada 2008

Współorganizator:

Syrinx-Kotlinski Management & Productions

Mecenat:

Mecenat Miasta Gdańska

Krzysztof Penderecki

w 75-lecie urodzin

Sala Koncertowa Akademii
Muzycznej im. S. Moniuszki
Gdańsk, ul. Łąkowa 1/2

6 listopada 2008

Program uroczystości:

godzina 17.00

**uroczyste posiedzenie Senatu i nadanie
Krzysztofowi Pendereckiemu tytułu
doktora honoris causa Akademii Muzycznej
im. Stanisława Moniuszki**

godzina 19.00 - KONCERT

Wykonawcy koncertu:

KRZYSZTOF PENDERECKI
dyrygent

Enrico Bronzi – wiolonczela
Stefano Cerrato – wiolonczela
Wiktor Jasman – wiolonczela

**Orkiestra Symfoniczna
Akademii Muzycznej im. Stanisława Moniuszki
w Gdansk**

Przygotowanie Orkiestry – Piotr Staniszewski

w programie koncertu:

Felix Mendelssohn-Bartholdy
Symfonia nr 3, a-moll, op. 56 „Szkocka”

44'	14'	<i>Allegro un poco agitato</i>	9:00
	5'	<i>Scherzo. Vivace non troppo</i>	22:00
	12'	<i>Adagio</i>	26:20
	10'	<i>Allegro vivacissimo</i>	36:20
		<i>Przerwa</i>	47:30

35'

Krzysztof Penderecki 2:30
Concerto Grosso nr 1 ~ 34:
na trzy wiolonczele i orkiestrę

*And. costante
fin. con moto
Allegro*

Krzysztof Penderecki – wybitny kompozytor i dyrygent, jeden z największych obecnie twórców muzyki na świecie, urodził się 23 listopada 1933 r. w Dębicy. Od 1951 r. zamieszkał w Krakowie, gdzie początkowo uczył się prywatnie gry na skrzypcach u M. Tawroszewicza oraz kompozycji u Franciszka Skołyszewskiego. Lekcje u ostatniego z pedagogów przesądziły o jego dalszej drodze artystycznej – kompozycji. Następnie studiował kompozycję w krakowskiej Państwowej Wyższej Szkole Muzycznej u Artura Malawskiego i Stanisława Wiechowicza (1954-1958). W tej uczelni po studiach objął klasę kompozycji i prowadził ją w latach 1958 – 66. Następnie pracował w uczelniach w Essen i Yale University. W latach 1968 – 1970 przebywał w Berlinie jako stypendysta DAAD (Niemiecka Wymiana Akademicka). Od 1972 – 1987 piastował stanowisko rektora w Akademii Muzycznej w Krakowie, 1987 – 1990 był dyrektorem arty-

stycznym Filharmonii Krakowskiej, zaś od r. 1997 dyrektorem muzycznym orkiestry Sinfonia Varsovia. W r. 1971 zadebiutował jako dyrygent (Donaueschingen) i od tego czasu prowadzi aktywną działalność dyrygencką, dając średnio 40 – 50 koncertów rocznie; występował z szeregiem najbardziej renomowanych zespołów, m. in. London Symphony Orchestra, Orkiestrą w Tokio, Orkiestrami w Monachium, Hamburgu i Lipsku, słynnymi orkiestrami w USA – nowojorską i filadelfijską. Od r. 1988 jest głównym dyrygentem gościnnym orkiestry Norddeutsche Rundfunk w Hamburgu.

Pierwszy wielki sukces kompozytorski Krzysztofa Pendereckiego to uzyskanie 3 pierwszych nagród w Konkursie Młodych Związku Kompozytorów Polskich (1959, za *Strofy*, *Psalmy Dawida* i *Emanacje*) oraz wyróżnienia na Międzynarodowej Trybunie Kompozytorów UNESCO (1961, *Tren ofiarom Hiroszimy*). Wkrótce gromny sukces *Pasji wg. św. Łukasza* ugruntował pozycję kompozytorską K. Pendereckiego na estradach świata.

W swej rezydencji w Lusławicach w latach 80. wraz z żoną Elżbietą organizował prywatne festiwale muzyczne. Jako dyrygent i kompozytor uczestniczył w odbywających się od r. 1997 z inicjatywy Elżbiety Pendereckiej Wielkanocnych Festiwalach im. L. van Beethovena, był także honorowym przewodniczącym Międzynarodowego Konkursu Muzyki Kameralnej im. K. Pendereckiego w Krakowie.

Kompozytor jest członkiem wielu najbardziej liczących się w świecie akademii artystycznych i naukowych oraz stowarzyszeń, laureatem prestiżowych nagród i odznaczeń w Polsce i za granicą, doktorem *honoris causa* kilkudziesięciu uczelni (m. in. Uniwersytet Jagielloński, Uniwersytet Warszawski, Uniwersytet Yale, Uniwersytet w St. Petersburgu, Uniwersytet Georgetown w Waszyngtonie). Punktem wyjścia ewolucji twórczej Pendereckiego były poszukiwania nowych brzmień i barw muzycznych, m.in. poprzez używanie eksperymentalnych środków artykulatoryjnych w instrumentach smyczkowych, szerokie stosowanie klasterów itp. Od 2. połowy lat 70. XX w. w jego twórczości następuje zwrot ku tradycji późnoromantycznej.

Utwory

Opery: *Diabły z Loudun* (1968/69), *Raj utracony* (1976/78), *Czarna Maska* (1984/86), *Ubu Król* (1991)

Dzieła wokalnie-instrumentalne: *Psalmy Dawida* (1958), *Strofy* (1959), *Cantata in honorem Almae Matris* (1964), *Pasja wg św. Łukasza* (1965), *Dies irae* (1967), *Jutrznia* (1969/71), *Jutrznia - cz. II Zmartwychwstanie* (1971), *Kosmogonia* (1970), *Canticum Canticorum Salomonis* (1970/73), *Magnificat* (1973/74), *Te Deum* (1979/80), *Lacrimosa* (1980), *Polskie Requiem* (1980/84), *Siedem bram Jerozolimy* (1996), *Hymn do św. Daniła* (1997), *Hymn do św. Wojciecha* (1997), *Credo* (1997/98), *Chaconne* (2005)

Na chór a cappella: *Stabat Mater* (1962), *Agnus Dei* (1981), *Cheruwimskaja Piesn* (1986), *Veni Creator* (1987), *Benedicamus Domino* (1992), *Benedictus* (1992), *Agnus Dei z Versöhnung Messe* (1995), *Benedictus* (2002)

Na orkiestrę: *Emanacje* (1958), *Anaklasis* (1959/60), *Tren ofiarom Hiroszimy* (1960), *Polymorphia* (1961), *Fluorescences* (1961), *De natura sonoris I* (1966), *De natura sonoris II* (1971), *I Symfonia* (1972/73), *Intermezzo* (1973), *Przebudzenie Jakuba* (1974), *Adagietto z Raju utraconego* (1979), *II Symfonia Bożonarodzeniowa* (1979/80), *III Symfonia (nie-dokonczona)* — *Passacaglia*, *IV Symfonia* — *Adagio* (1989), *Sinfonietta per archi* (1990/91), *V Symfonia* (1991/92), *Partita* (1991), *III Symfonia* (1995), *VIII Symfonia* (2005), *Lieder der Vergänglichkeit*

Na instrumenty solowe z orkiestrą: *Sonata na wiolonczelę i ork.* (1964) *Capriccio na skrzypce i orkiestrę* (1967), *Koncert wiolonczelowy* (1967/72), *Partita na klawesyn i zespół kameralny* (1972), *Koncert skrzypcowy* (1967/77), *II koncert wiolonczelowy* (1982), *Koncert altówkowy* (1983), *Koncert fletowy* (1992-93), *II Koncert skrzypcowy „Metamorphosen”* (1992-1995), *Concerto Grosso per Tre Celli* (2000-2001), *Koncert fortepianowy „Resurrection”* (2002), *Largo na wiolonczelę i orkiestrę* (2005)

Na instrumenty solowe: *Capriccio per Sigfried Palm* na wiolonczelę solo (1968), *Cadenza* na altówkę solo (1984), *Per Slava* na wiolonczelę solo (1985/86), *Preludium* na klarnet (1987), *Divertimento* na wiolonczelę solo (1994)

Utwory kameralne: *Sonata* na skrzypce z fortepianem nr 1 (1953), *I Kwartet smyczkowy* (1960), *II Kwartet smyczkowy* (1968), *Der unterbrochene Gedanke* na kwartet smyczkowy (1988), *Kwartet* na klarnet i trio smyczkowe (1993), *Passacaglia* (1995/96), *Larghetto* (1997), *Luzerner Fanfare* na 8 trabek i perkusje (1998), *Sonata* na skrzypce z fortepianem nr 2 (2000), *Sekstet* na skrzypce, altówkę, wiolonczelę, fortepian, róg i klarnet (2000).

Opr. wg.: A. Jarzębska, K. Podobińska – Krzysztof Penderecki w: *Encyklopedia Muzyczna PWM*, Kraków 2004

Krzysztof Penderecki - *Concerto grosso* radość koncertowania, piękno brzmienia.

Concerto grosso na trzy wiolonczele solo i orkiestrę Krzysztofa Pendereckiego stanowi oryginalną syntezę tradycji i współczesności. Przywołany w tytule utwór gatunek *concerto grosso*, oparty na modelu przeciwstawiania grupy instrumentów solowych pełnej orkiestrze *tutti*, w większym stopniu nawiązuje do zróżnicowanej obsady i polifonizującego stylu *Koncertów Brandemburskich* Bacha, niż do prostego przeciwstawiania dwóch zespołów instrumentalnych w muzyce twórcy tego gatunku - Corellego. Inspirację gatunkiem koncertu solowego znajdujemy we wprowadzeniu dla każdej z wiolonczel odrębnej, solowej ekspozycji, oraz rozbudowanej wirtuozowskiej *cadenzy*. Zaś indywidualne, solistyczne potraktowanie partii wybranych instrumentów orkiestry (np. waltorni, fletu, oboju, czy marimbafonu), prowadzących dialog z koncertującymi wiolonczelami przywodzi na myśl z jednej strony tradycyjny gatunek symfonii koncertującej, z drugiej specyficzny dla XX wieku gatunek koncertu na orkiestrę (np. Bartoka czy Lutosławskiego).

Concerto grosso na trzy solowe wiolonczele i orkiestrę Krzysztofa Pendereckiego napisane na zamówienie NHK Tokio zostało ukończone 3 lutego 2001 roku w Bazylei i dedykowane Charles Dutoit - dyrygentowi, który poprowadził prawykonanie tego utworu 22 czerwca 2001 roku w Tokio. W wykonaniu tym wzięli udział jako soliści Boris Pergamenschikow, Truls Mork i Han-Na Chang oraz *NHK Symphony Orchestra*.

Concerto grosso jest utworem wykonywanym jako utwór jednocześnie, chociaż w jego wewnętrznej budowie, wykazującej pewne cechy formy łukowej, można wyróżnić - zgodnie z tradycją gatunku - szereg kontrastujących części. Są one ściśle ze sobą połączone, a poprzez powracanie rozwijanych i przetwarzanych skonstrastowanych tematów i motywów powstaje narracja muzyczna o wyrazistym dramaturgicznym kształcie, w której dominuje myślenie kategoriami zintegrowanego wieloczęściowego cyklu. Następstwo części oparte jest na kontraście podstawowych temp i charakterów *Adagio* i *Allegro*, choć występują one w różnych odmianach i ulegają kolejnym transformacjom. W częściach tych soliści

i orkiestra mogą być przeciwstawiane, różnicowane, dopełniane czy zestrajane.

Liryczno-medytacyjne części *Adagio* pełne są melancholijnego zamyślenia. Nasycone brzmienia przesuwanych w dół trójdźwięków opartych na tercjach („łamanych” z wielkich na małe), które tworzą chromatycznie opadającą linię basu - kreują przestrzeń, w której pojawia się przejmujący melodyczny motyw kwartowy. Specyficzną odmianę tego charakteru oscylującego między *cantabile* a *espressivo* znajdujemy w przepojonym liryzmem dialogu prowadzonym w kunsztownym kontrapunkcie przez głosy solowych wiolonczel,

Części *Allegro* i *Allegro con brio* kontrastują z lirycznymi częściami wolnymi motorycznym ruchem, wyrazistymi akcentami i pełnymi rozmachu gestami, lub wirtuozowsko-kolorystycznymi fakturami. Niezwykle bogate partie koncertujących wiolonczel występują pojedynczo, lub w podwójnym czy potrójnym dialogu. W częściach o żywym charakterze dochodzi niekiedy do głosu rys taneczności i scherzowości. Jego kulminacja następuje w ludycznym, żartobliwo-groteskowym, wesoło-zamaszystym *Allegretto giocoso*.

Ramy utworu tworzą otwierające utwór *Andante sostenuto* i zamykające *Adagio*. W *Andante* kompozytor wprowadza charakterystyczny główny temat utworu (oparty na sekwencji sekund małych na wyrazistym motywie rytmicznym), który powracając prowadzi do kolejnych, indywidualnych prezentacji solistów. W tej części pojawia się także centrum odniesień tonalnych całości - wprowadzony w partii waltorni dźwięk c (powróci on w zakończeniu utworu).

W finałowym *Adagio* powracają w specyficznym kontrapunkcie główne motywy i wątki, a ekspresywny, liryczny temat z charakterystycznym wychyleniem kwarty, prze-wija się przez kolejne głosy. Utwór kończy wznoszący się stopniowo w górę przyciszony dialog trojga skrzy-piec *con sordino*, po którym następuje ostatnia wypowiedź solistów rozjaśniona brzmieniem harfy i celesty, która kończąc się czystym współbrzmieniem zwielokrotnionej kwinty przenosi nas symbolicznie w sferę „jasności”.

Regina Chłopicka

Soliści

Enrico Bronzi (ur. 1973) jest wiolonczelistą Trio di Parma, z którym wiele koncertuje, występując w najsłynniejszych salach Europy, USA, Ameryki Południowej i Australii, m.in. w nowojorskiej Carnegie Hall oraz Lincoln Center, w Filharmonii Berlinńskiej, Filharmonii Petersburskiej, Wigmore Hall i Queen Elisabeth Hall w Londynie, Teatro Colon i Teatro Coliseo w Buenos Aires. W drodze konkursu został koncertmistrzem wiolonczel w Teatro alla Scala w Mediolanie, jest laureatem Międzynarodowego Konkursu im. M. Rostropowicza w Pary, Międzynarodowego Konkursu w Monachium, zdobył także pierwszą nagrodę na prestiżowym, Międzynarodowym Konkursie *Paulo Cello* w Helsinkach; nagroda ta, jedna z najbardziej cenionych, uutorowała Bronziem drogę do największych festiwali i na najsłynniejsze estrady koncertowe świata.

W kwietniu 2004 wraz z Trio di Parma zdobył pierwszą nagrodę na Międzynarodowym Konkursie Muzyki Kameralnej w Lyonie, co zaowocowało nagraniem dwunastu koncertów Luigiego Boccheriniego z Filharmonia w Weronie; Enrico Bronzi wystąpił w podwójnej roli solisty i dyrygenta. Bronzi brał udział w festiwalach w Lucernie, Turku, Melbourne, Naantali, Stresie, Lockenhaus. Współpracował z artystami jak G. Kremer, P. Vernikov, F. Helmerson, R. Pasquier, M. Quarta, E. Dindo, M. Brunello, A. Lucchesini, grał pod batutą P. Berglunda, F. Bruggena, C. Eschenbacha, V. Delmana, C. Mellea, K. Pendereckiego. Współpracował z orkiestrami z Orkiestrą Filharmonii i Radia w Helsinkach, Tapiola Sinfonietta, Orchestre de Paris, Orchestra Toscanini, Orchestra Sinfonia Siciliana, Orkiestrą Radia w Lublanie. Był jurorem międzynarodowych konkursów we Florencji, oraz Konkursu o Nagrodę „Trio di Trieste”. Prowadzi kursy mistrzowskie w wielu krajach, był profesorem w akademii w Fiesole, a od 2007 roku jest profesorem „Mozarteum” w Salzburgu. Od 2008 jest dyrektorem artystycznym Międzynarodowego Festiwalu Muzycznego w Portogruaro.

Stefano Cerrato (ur. 1987). W wieku 15 lat ukończył Konserwatorium Muzyczne im G. Verdiego w Turynie, w klasie prof. Antonio Mosca. Obecnie kontynuuje studia u prof. Enrica Bronziego.

Brał udział w mistrzowskich kursach prowadzonych przez Davida Geringasa, pracował pod kierunkiem Natalii Gutman i Enrica Dindo. Uzyskał stypendia włoskiej Fundacji CRT „Master dei talenti”, oraz Stowarzyszenia „De Sono” w Turynie. Jest laureatem stypendium naukowego „Società Umanitaria” w 2002 roku, „Rovere d’oro”, oraz nagrody „Orpheus” w roku 2003.

Występował jako solista z „Orchestra Giovanile Italiana” i z „Orchestra Galilei” we Florencji, Orkiestrą „I musici di Parma” oraz z „Orquesta Ciudad de Almeria”. W sierpniu 2005 roku został zaproszony wraz z Enrico Bronzim i Bartoszem Koziakiem do wykonania Concerto Grosso na trzy wiolonczele i orkiestre Krzysztofa Pendereckiego; koncerty pod batuta kompozytora odbyły się w ramach Aosta Festival, w berlińskim Konzerthaus, oraz na Międzynarodowym Festiwalu Mecklemburg- Vorpommern w Neubrandenburgu. Stefano Cerrato ma na swoim koncie występy z wybitnymi artystami jak *Pavel Vernikov*, *Gregorio Nardi*, *Natalia Lomeiko*, *Lovro Pogorelich*, *Piero Massa*, *Enrico Bronzi*, *Daniele Di Bonaventura*, *Javier Girotto*, *Beppe Menegatti*, *Elena Zarembo*, *Lina Sastri*. Na V Młodzieżowym Konkursie im. P. Czajkowskiego w Kurashiki (Japonia, 2004) otrzymał nagrodę specjalną. Jesienią 2004 roku zdobył I nagrodę i nagrodę publiczności podczas „Concurso Internacional de violoncelo Lluís Claret – Ciudad de Moguer”, oraz I nagrodę podczas „Concorso Europeo di violoncello Arturo Bonucci”. W czerwcu 2007 roku na festiwalu w Rawennie po raz kolejny wykonał Concerto Grosso na trzy wiolonczele pod batuta Krzysztofa Pendereckiego.

Wraz z bratem skrzypkiem Francesco Cerrato, otrzymał I nagrodę na „VIII Concorso Internazionale di interpretazione musicale Città di Racconigi”, I nagrodę na „Concorso Internazionale Marco Fiorindo” w Nichelino (Turyn, 2003), a także II nagrodę na Konkursie „Contessa Tina Orsi Anguissola Scotti” w 2004 r. Obaj bracia okrzyknieni zostali przez krytykę jako „...dwa diamenty wśród młodych wykonawców włoskich”. Stefano Cerrato jest członkiem „Trio Caravaggio”, z którym otrzymał III nagrodę na Międzynarodowym Konkursie Zespołów Kameralnych „Vittorio Gui” we Florencji, oraz I nagrodę na Międzynarodowym Konkursie Muzyki Kameralnej

„Carlo Soliva” w Casale. Artysta gra na wiolonczeli *Quattrinelli di Senigallia*, pochodzącej z 1790 roku.

Wiktor Jasman (ur. 1981) w r. 2005 ukończył studia w Akademii Muzycznej w Gdańsku w klasie wiolonczeli prof. Krzysztofa Sperskiego, otrzymując dyplom z wyróżnieniem. Umiejętności doskonalił pod kierunkiem Kazimierza Michalika, Romana Sucheckiego, Mischy Maisky'ego, Fransa Helmersona, Gary'ego Davida Hoffmana, Enrica Bronziego i Borisa Baraza. Jest laureatem dwunastu konkursów solowych i kameralnych, m. in.: II nagroda na konkursie „Les Européennes de Musique de Chambre” w Illzach (Francja, 2001), II nagroda oraz nagroda publiczności na konkursie im. J. Brahmsa w Pörschach (Austria, 2001), I nagroda na Międzynarodowym Konkursie im. J. Brahmsa w Gdańsku (2006).

Grajac w Kwartecie Fortepianowym „Dali” był zapraszany do udziału w „Lucerne Festival” (2000, 2001, 2002) oraz na Mistrzowskie Kursy Muzyki Kameralnej w Lucernie, gdzie pracował pod kierunkiem prof. Henry'ego Meyera (La Salle Quartet), Josepha Kalichsteina, Sebastiana Hamanna oraz Miró String Quartet. Koncertował z zespołem w Polsce, Szwajcarii, Francji, Niemczech i Austrii. W 2003 r. otrzymał stypendium Prezydenta Miasta Gdańska za wybitne osiągnięcia w nauce, a w roku 2004 roczne stypendium Ministra Kultury. W kwietniu 2004 wystąpił w koncertach w kwintecie z Pavlem Vernikovem (Izrael) w ramach festiwalu „Gdańska Wiosna”.

Jest współzałożycielem Orkiestry Kameralnej „Hanseatica”. Jako solista współpracuje z Polską Filharmonią Kameralną Wojciecha Rajskiego, oraz z Państwową Filharmonią Bałtycką. W sezonie 2005/2006 był koncertmistrzem grupy wiolonczel Państwowej Opery Bałtyckiej. Od dwóch lat odbywa mistrzowskie studia podyplomowe w klasie wiolonczeli Natalii Gutman w Akademii Muzycznej w Fiesole we Florencji. Jako koncertmistrz Orchestra Giovanile Italiana i założonej przez Riccarda Mutiego Orchestra Cherubini występował pod batutą Gabriela Ferro, Krzysztofa Pendereckiego, Jeffrey'a Tate, Claudia Abbado i Riccarda Mutiego, m.in. na Festiwalu w Rawennie, w Gran Teatro La Fenice w Wenecji, we florenckim Teatro della Pergola, w Accademia di Santa Cecilia w Rzymie, w mediolańskiej La Scala i w berlińskim Konzerthaus.

Akademia Muzyczna
im. Stanisława Moniuszki
w Gdańsku

Sponsor:

Patronat medialny:

103,7 FM

Radio Gdańsk

TVP GDAŃSK